

7—11 februari.

Debatter m. m.

Onsdagen den 11 februari.	Sid.
Svar på fråga av herr Jonsson, Jon, ang. fastighetsbildningssakkunnigas utredningsarbete	6
Svar på interpellation av herr Pålsson ang. ändrad ordning för ägo- gränsbestämning å landsbygden	8
Lagstiftningen rörande tysk egendom i Sverige	9
Interpellation av herr Sten ang. de religiösa radioprogrammen	11

Samtliga avgjorda ärenden.

Onsdagen den 11 februari.	
Konstitutionsutskottets memorial nr 1, med uppgift å vilande förslag till ändring i grundlagarna	9
Statsutskottets utlåtande nr 14, ang. utgifter å tilläggsstat II: justie- departementet	9
— nr 17, ang. utgifter å tilläggsstat II: socialdepartementet	9
— nr 22, ang. utgifter å tilläggsstat II: inrikesdepartementet	9
— nr 25, ang. anslag till oförutsedda utgifter	9
— nr 26, ang. anslag till avskrivning av oreglerade kapitalmedels- förluster	9
— nr 27, ang. stat för för statens allmänna fastighetsfond	9
Bevillningsutskottets betänkande nr 1, ang. fortsatt tillämpning av förordningen med provisoriska bestämmelser om särskilda in- vesteringsfonder för ersättande av förlorade inventarier och la- gertillgångar	9
— nr 2, om fortsatt giltighet av förordningen ang. rätt för Konungen att åsätta särskild tullavgift	9

	Sid.
Första lagutskottets utlåtande nr 1, ang. justitieombudsmannens ämbetsförvaltning	9
— nr 2, ang. militieombudsmannens ämbetsförvaltning	9
— nr 3, ang. ändrad lydelse av 1 § lagen med vissa bestämmelser om rättegången i tryckfrihetsmål m. m.	9
— nr 4, ang. fortsatt giltighet av lagen om återställande av viss från ockuperat land härrörande egendom m. m.	9
Andra lagutskottets utlåtande nr 1, ang. ändrad lydelse av 10 § 1 mom. sinnessjuklagen	10
Tredje lagutskottets utlåtande nr 1, ang. ändrad lydelse av 7 kap. 24 § vattenlagen	10
Jordbruksutskottets utlåtande nr 2, ang. utgifter å tilläggsstat II: jordbruksärenden	10

Lördagen den 7 februari.

Kammaren sammanträdde kl. 2 eftermiddagen.

Justerades protokollen för den 31 nästlidne januari och den 3 innevarande månad.

Upplästes och lades till handlingarna följande från justitiedepartementet ankomna

Protokoll, hållet inför statsrådet och chefen för justitiedepartementet den 7 februari 1953.

Till justitiedepartementet hade den 5 februari 1953 från länsstyrelsen i Värmlands län inkommit fullmakt för distriktsöverläraren Dagmar Ranmark i Värmlandsbro, vilken vid ny röstsammanräkning blivit utsedd såsom ledamot av riksdagens första kammare i stället för avgången ledamot av samma kammare.

Vid granskning av fullmakten, som företogs inför chefen för justitiedepartementet samt vidare av vederbörande fullmäktige i riksbanken och riksgäldskontoret, framställdes mot fullmakten icke någon anmärkning.

Protokoll över vad sålunda förekommit skulle jämte den granskade fullmakten överlämnas till första kammaren.

I ämbetet:

Oskar Adelson.

Här skulle antecknas, att fröken Ranmark utsetts att inträda såsom ledamot av kammaren i stället för herr Vougt, vilken avlidit.

Anmälades att till kammaren överlämnats följande kungl. propositioner, vilka nu var för sig föredrogos och lades på bordet:

nr 36, med förslag till lag angående ändring i lagen den 26 juli 1947 (nr 530) om särskilda barnbidrag till änkors och invaliders m. fl. barn;

nr 38, med förslag till förordning om ändrad lydelse av 4 § och 8 § 3 mom. förordningen den 18 maj 1934 (nr 168) angående postverkets ansvarighet för försändelser och medel, som mottagits till postbefordran, m. m.; samt

nr 39, angående dispositionen av överskottsmedel i vissa clearingkassor.

Anmälades och bordlades en av bankoutskottet jämlikt § 21 riksdagsstadgan gjord anmälan, att till utskottet inkommit framställning från delegerade för riksdagens verk rörande pensionsåldern för kvinnliga befattningshavare vid riksdagens verk.

Anmälades och bordlades

konstitutionstusenskottets memorial nr 1, med uppgift å vilande förslag till ändring i grundlagarna;

statsutskottets utlåtanden:

nr 14, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående utgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1952/53, i vad propositionen avser justitiedepartementets verksamhetsområde;

nr 17, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående utgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1952/53, i vad propositionen avser socialdepartementets verksamhetsområde;

nr 22, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående utgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1952/53, i vad propositionen avser inrikesdepartementets verksamhetsområde;

nr 25, i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställning om anslag för budgetåret 1953/54 till oförutsedda utgifter;

nr 26, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag om anslag för budgetåret 1953/54 till avskrivning av oreglerade kapitalmedelsförluster; samt

nr 27, i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställning angående stat för statens allmänna fastighetsfond för budgetåret 1953/54;

bevillningsutskottets betänkanden:

nr 1, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om fortsatt tillämpning av förordningen den 11 maj 1951 (nr 230) med provisoriska bestämmelser om särskilda investeringsfonder för ersättande av förlorade inventarier och lagertillgångar; samt

nr 2, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om fortsatt giltighet av förordningen den 22 april 1949 angående rätt för Konungen att åsätta särskild tullavgift;

första lagutskottets utlåtanden:

nr 1, i anledning av verkställd granskning av justitieombudsmannens ämbetsförvaltning;

nr 2, i anledning av verkställd granskning av militieombudsmannens ämbetsförvaltning;

nr 3, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändrad lydelse av 1 § lagen den 22 april 1949 (nr 164) med vissa bestämmelser om

rättegången i tryckfrihetsmål, m. m.; samt

nr 4, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående fortsatt giltighet av lagen den 29 juni 1945 (nr 520) om återställande av viss från ockuperat land härrörande egendom m. m.;

andra lagutskottets utlåtande nr 1, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändrad lydelse av 10 § 1 mom. sinnessjuklagen den 19 september 1929 (nr 321);

tredje lagutskottets utlåtande nr 1, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändrad lydelse av 7 kap. 24 § vattenlagen; ävensom

jordbruksutskottets utlåtande nr 2, med anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående utgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1952/53, såvitt propositionen avser jordbruksärenden.

Kammarens sammanträde avslutades kl. 2.07 eftermiddagen.

In fidem
G. H. Berggren.

Tisdagen den 10 februari.

Kammaren sammanträdde kl. 4 eftermiddagen.

Fröken *Ranmark* infann sig och intog sin plats i kammaren.

Justerades protokollet för den 4 innevarande månad.

Upplästes följande till kammaren inkomna ansökning:

Till riksdagens första kammare.

Härmed få undertecknade hemställa om ledighet från riksdagsgöromålen för deltagande i Nordiska rådets första möte i Köpenhamn, undertecknade *Herlitz*, *Sjödahl* och *Ohlon* under tiden den 12—22 februari 1953 och övriga under tiden den 13—den 22 februari 1953.

Stockholm den 10 februari 1953.

Nils Herlitz. *Edgar Sjödahl,*

Sven Em. Ohlon. *A. Gillström.*

Anna Sjöström-Bengtsson,

Osc. Werner.

Birger Andersson.

De begärda ledigheterna beviljades.

Föredrogs och hänvisades till behandling av lagutskott Kungl. Maj:ts proposition nr 36, med förslag till lag angående ändring i lagen den 26 juli 1947 (nr 530) om särskilda barnbidrag till ånkors och invaliders m. fl. barn.

Föredrogs och hänvisades till bevillningsutskottet Kungl. Maj:ts proposition nr 38, med förslag till förordning om ändrad lydelse av 4 § och 8 § 3 mom. förordningen den 18 maj 1934 (nr 168) angående postverkets ansvarighet för försändelser och medel, som mottagits till postbefordran, m. m.

Föredrogs och hänvisades till statsutskottet Kungl. Maj:ts proposition nr 39, angående dispositionen av överskottsmedel i vissa clearingkassor.

Föredrogs och lades till handlingarna den av bankoutskottet jämlikt § 21 riksdagsstadgan gjorda anmälan, att till utskottet inkommit framställning från delegerade för riksdagens verk rörande pensionsåldern för kvinnliga befattningshavare vid riksdagens verk.

Föredrogs och bordlades ånyo konstitutionsutskottets memorial nr 1, statsutskottets utlåtanden nr 14, 17, 22 och 25—27, bevillningsutskottets betänkanden nr 1 och 2, första lagutskottets utlåtanden nr 1—4, andra lagutskottets utlåtande nr 1, tredje lagutskottets utlåtande nr 1 samt jordbruksutskottets utlåtande nr 2.

Anmäldes att till kammaren överlämnats följande kungl. propositioner, vilka nu var för sig föredrogs och lades på bordet:

nr 40, angående ersättning till V. G. G. Andersson m. fl.;

nr 41, angående fortsatt disposition av vissa äldre anslag;

nr 42, med förslag till lag om ändrad lydelse av 4 § 3 mom. samt 7 och 11 §§ förordningen den 16 maj 1884 (nr 25) angående patent;

nr 43, med förslag till förordning om ändring i förordningen den 3 maj 1946 (nr 175) med vissa bestämmelser rörande skadeståndsskyldigheten för förare av motorfordon, motorredskap och traktortåg, som tillhöra eller nyttjas av staten;

nr 44, med förslag till förordning om fortsatt tillämpning av förordningen den 30 maj 1952 (nr 325) med särskilda bestämmelser om in- och upplåning vid centralkassa för jordbrukskredit; samt

Ang. fastighetsbildningssakkunnigas utredningsarbete.

nr 45, angående frågor om befrielse av löningsbestämmelserna för hos riksdagen från ersättningskyldighet till kronan. avlöningsbestämmelserna för hos riksdagen tillfälligt anställda tjänstemän.

Anmäldes och bordlades en av bankoutskottet jämlikt § 21 riksdagsstadgan gjord anmälan, att till utskottet inkommit framställning från fullmäktige i riksgäldskontoret med förslag till ändring av

Justerades protokollsutdrag för denna dag, varefter kammarens sammanträde avslutades kl. 4.05 eftermiddagen.

In fidem
G. H. Berggren.

Onsdagen den 11 februari.

Kammaren sammanträdde kl. 2 eftermiddagen.

Herr talmannen yttrade, att han efter samråd med andra kammarens talman finge föreslå, det första kammaren ville besluta att vid sammanträde, som kommer att hållas onsdagen den 18 innevarande månad, företaga val av ledamöter och suppleanter i den nämnd, som äger att döma, huruvida högsta domstolens och regeringsrättens samtliga ledamöter gjort sig förtjänta att i deras viktiga kall bibehållas.

Detta förslag antogs.

Ang. fastighetsbildningssakkunnigas utredningsarbete.

Jämlikt § 20 av kammarens ordningsstadga hade herr *Jonsson, Jon*, till herr statsrådet och chefen för justitiedepartementet framställt följande fråga: »Kan herr statsrådet upplysa om den ungefärliga tidpunkt, när fastighetsbildningssakkunniga kan vara färdiga med sitt arbete att utarbeta en ny lag om fastighetsbildningen, och, om arbetet beräknas taga ytterligare några år i anspråk, har herr statsrådet för avsikt att vidtaga åtgärder för att påskynda och underlätta utredningsarbetets slutförande?»

Herr statsrådet och chefen för justitiedepartementet **ZETTERBERG**, som tillkännagivit, att han hade för avsikt att vid detta sammanträde besvara nämnda fråga, erhöll ordet och anförde: Herr talman! Herr Jon Jonsson har frågat mig, när fastighetsbildningssakkunniga kan vara färdiga med sitt arbete att utarbeta en ny lag om fastighetsbildning samt huruvida jag, därest arbetet beräknas taga ytterligare några år i anspråk, har för avsikt att vidtaga åtgärder för att påskynda och underlätta utredningsarbetets slutförande. Till svar härpå får jag anföra följande.

Fastighetsbildningssakkunniga tillkallades år 1939 för att utarbeta förslag till en revision av fastighetsbildningsväsendet. Detta lagstiftningsuppdrag är lika betydelsefullt som svårt och vidlyftigt, varför det uppenbarligen måste vara mycket tidsödande.

Med hänsyn till behovet av skyndsamma reformer har de sakkunniga icke odelat kunnat ägna sig åt arbetet på en helt ny fastighetsbildningslag. Jämsides med detta arbete har de — för övrigt för att tillmötesgå önskemål från riksdagens sida — framlagt åtskilliga förslag till partiella reformer, lämpade att genomföras utan avvaktan på det slutliga lagförslaget. Flera av dessa partiella reformförslag har redan lett till lagstiftningsåtgärder. Sälunda antogs 1947 ändrade reg-

Ang. fastighetsbildningssakkunnigas utredningsarbete.

ler om avstyckning och sammanläggning i syfte att samordna dessa regler med statsmakternas samma år fattade principbeslut om jordbrukets rationalisering. År 1950 avskaffades länstyrelsens befogenhet att fastställa avstyckningar inom vissa samhällen och planområden. Förenklingar i förrättningsförfarandet och en reform av ägoutbytesinstitutet genomfördes 1951. Under fjolåret antogs lag om sammanföring av samfällid vägmark med angränsande fastighet m. m. Vidare må nämnas, att de sakkunniga i oktober 1951 framlagt en promemoria med förslag till lag angående ändring i jorddelningslagen m. m., vilken bl. a. innehåller förslag till en provisorisk lösning av vissa av de problem, som är förknippade med de nu bestående sämjedelningarna. Förslag till lagstiftning på grundval av denna promemoria kommer att föreläggas innevarande års riksdag.

Det är uppenbart, att genom arbetet på de nu antydda partiella reformerna tiden för framläggandet av förslag till den helt nya fastighetsbildningslagstiftningen förskjutits. Genom de partiella reformerna har dock betydelsefulla tidsbesparande förenklingar åstadkommit i fråga om förfarandet vid ändringar i fastighetsindelningen samt jordbrukets yttre rationalisering i viktiga avseenden underlättats.

I och med avlämnandet av 1951 års promemoria har de sakkunniga avslutat sitt arbete på partiella reformer, och i fortsättningen torde de alltså kunna odelat ägna sig åt arbetet på en helt ny fastighetsbildningslag. Enligt vad jag inhämtat föreligger utkast till flera olika avsnitt av lagkomplexet. Med hänsyn till lagstiftningsuppdragets omfattning och svårighetsgrad måste man dock, ehuru detta självfallet i och för sig är att beklaga, räkna med att det dröjer åtskillig tid, innan de sakkunniga kan framlägga sitt slutliga förslag i frågan.

Av de sakkunniga har ordföranden och en ledamot, som tillika är de sakkunnigas huvudsekreterare, heltidssysselsättning med arbetet på en ny fastighetsbildningslag. Vidare har de sakkunniga

en heltidsanställd biträdande sekreterare. Under år 1952 har dessutom den förstärkningen vidtagits, att två befattningshavare vid lantmäteristyrelsen förordnats att biträda de sakkunniga vid utredningen av vissa speciella frågor. Av dessa är den ene för närvarande odelat sysselsatt med dessa utredningsuppdrag. Att ytterligare utöka de sakkunnigas arbetskrafter torde, såvitt nu kan bedömas, knappast låta sig göra, bl. a. med hänsyn till att de personella och ekonomiska resurserna är begränsade.

Herr JONSSON, JON (s): Herr talman! Jag ber att till herr statsrådet och chefen för justitiedepartementet få framföra mitt tack dels för svaret och dels för att svaret varit så utförligt. Jag vill säga, att jag i likhet med herr statsrådet är glad över att vissa av de av herr statsrådet nämnda partiella reformerna har kunnat komma till stånd, och det är ju uppenbart, att detta har underlättat för lantmäteriet att kunna fullgöra sina uppgifter. Men jag vill ändå till vad herr statsrådet här har framhållit om själva huvudförslaget, d. v. s. frågan om en ny fastighetsbildningslag, bara säga, att även om vi nu har fått dessa partiella reformer, som underlättat detta arbete, återstår ändå så stora problem och svårigheter på fastighetsbildningens område olösta, inte minst när det gäller själva proceduren, att man på en hel del håll ändå inte kan komma till rätta med fastighetsbildningen, därför att vissa omskiftningar måste ske. Därför är det av betydelse, att denna utredning kan påskyndas, så att dess förslag kan föreligga så snart som möjligt.

När herr statsrådet i svaret i dag har sagt, att utredningen nu verkligen på allvar satt in sin arbetsintensitet på detta område, får vi väl också förutsätta, att utredningen lägger fram sitt förslag så snart som möjligt till vårt övervägande. Jag vill sluta med att uttala den förhoppningen, att såväl från utredningens som från justitieministerns sida allt göres för att påskynda detta utredningsarbete, som

Ang. ändrad ordning för ägo gränsbestämning å landsbygden.

kan resultera i dels ett underlättande av fastighetsbildningsförfarandet och dels också att hela lantmäterilagstiftningen anpassas efter den jordpolitiska rationalisering som just pågår.

Överläggningen förklarades härmed slutad.

Ang. ändrad ordning för ägo gränsbestämning å landsbygden.

Ordet lämnades ånyo till herr statsrådet och chefen för justitiedepartementet ZETTERBERG, som meddelat, att han ämnade vid detta sammanträde besvara jämväl herr Pålssons interpellation angående ändrad ordning för ägo gränsbestämning å landsbygden, och nu yttrade: Herr talman! Med kammarens tillstånd har herr Pålsson frågat mig, när proposition kan förväntas om sådan ändring i jorddelningslagen, att även på landsbygden gränsbestämning blir gällande utan fastställelseprövning.

Som svar vill jag nämna, att i ett den 23 januari i år till lagrådet remitterat förslag till ändringar i jorddelningslagen tanken på att nu genomföra den av interpellanten åsyftade ändringen i jorddelningslagen avvisats. Då propositionen i ämnet inom kort torde komma att föreläggas riksdagen, finner jag mig icke i detta sammanhang böra ingå på skälen till att regeringen intagit denna ståndpunkt.

Herr PÅLSSON (bf): Herr talman! Då jag nu till statsrådet och chefen för justitiedepartementet framför mitt tack för det erhållna svaret på min interpellation, vill jag därtill anknyta följande reflexion.

Som ett led i strävandena att till gagn för fastighetsbildningen i landet förbilliga och påskynda förrättningsförfarandet avlät riksdagen förlidet år en skrivelse till Kungl. Maj:t med begäran om utredning om sådan ändring av jorddelningslagen, att gränsbestämning bleve gällande utan fastställelseprövning. Ändringen hade föreslagits i motioner i bå-

da kamrarna och tillstyrktes — förutom av hörda myndigheter — av ett enhälligt utskott, vars hemställan bifölls utan diskussion. Då det, såsom utskottet framhöll, är angeläget att varje möjlig åtgärd i förenklings- och rationaliseringssyfte med det snaraste vidtages inom jorddelningsväsendet, och då dessutom, såsom även vitsordats, ändringen är lagstiftningstekniskt enkel, är det icke utan förvåning jag tagit del av departementschefens svar. Jag hoppas emellertid, att den kommande propositionen skall ge en tillfredsställande förklaring och redovisa de nytillkomna omständigheter, som motiverat regeringsbeslutet.

Herr WISTRAND (h): Herr talman! Jag ber att få fråga, varför detta inte alls vidlyftiga interpellationssvar inte har blivit stencilerat och utdelat i bänkarna.

Överläggningen ansågs härmed slutad.

Föredrogos och hänvisades till statsutskottet Kungl. Maj:ts propositioner:

nr 40, angående ersättning till V. G. G. Andersson m. fl.; och

nr 41, angående fortsatt disposition av vissa äldre anslag.

Föredrogos och hänvisades till behandling av lagutskott Kungl. Maj:ts propositioner:

nr 42, med förslag till lag om ändrad lydelse av 4 § 3 mom. samt 7 och 11 §§ förordningen den 16 maj 1884 (nr 25) angående patent; samt

nr 43, med förslag till förordning om ändring i förordningen den 3 maj 1946 (nr 175) med vissa bestämmelser rörande skadeståndsskyldigheten för förare av motorfordon, motorredskap och traktortåg, som tillhöra eller nyttjas av staten.

Föredrogos och hänvisades till bankoutskottet Kungl. Maj:ts proposition nr 44, med förslag till förordning om fortsatt tillämpning av förordningen den 30

Ang. lagstiftningen rörande tysk egendom i Sverige.

maj 1952 (nr 325) med särskilda bestämmelser om in- och upplåning vid central-kassa för jordbrukskredit.

Föredrogs och hänvisades till statsutskottet Kungl. Maj:ts proposition nr 45, angående frågor om befrielse från ersättningskyldighet till kronan.

Föredrogs och lades till handlingarna den av bankoutskottet jämlikt § 21 riksdagsstadgan gjorda anmälan, att till utskottet inkommit framställning från fullmäktige i riksgäldskontoret med förslag till ändring av avlöningsbestämmelserna för hos riksdagen tillfälligt anställda tjänstemän.

Föredrogs ånyo och företogs punktvis till avgörande konstitutionsutskottets memorial nr 1, med uppgift å vilande förslag till ändring i grundlagarna.

De i detta memorial införda vilande grundlagsändringsförslagen antogos.

Föredrogs ånyo statsutskottets utlåtanden:

nr 14, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående utgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1952/53, i vad propositionen avser justitiedepartementets verksamhetsområde;

nr 17, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående utgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1952/53, i vad propositionen avser socialdepartementets verksamhetsområde;

nr 22, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående utgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1952/53, i vad propositionen avser inrikesdepartementets verksamhetsområde;

nr 25, i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställning om anslag för budgetåret 1953/54 till oförutsedda utgifter;

nr 26, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag om anslag för budgetåret 1953/54 till avskrivning av oreglerade kapitalmedelsförluster; och

nr 27, i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställning angående stat för statens allmänna fastighetsfond för budgetåret 1953/54.

Vad utskottet i dessa utlåtanden hemställt bifölls.

Föredrogs ånyo bevillningsutskottets betänkanden:

nr 1, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om fortsatt tillämpning av förordningen den 11 maj 1951 (nr 230) med provisoriska bestämmelser om särskilda investeringsfonder för ersättande av förlorade inventarier och lagertillgångar; och

nr 2, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om fortsatt giltighet av förordningen den 22 april 1949 angående rätt för Konungen att åsätta särskild tullavgift.

Vad utskottet i dessa betänkanden hemställt bifölls.

Föredrogs ånyo och lades till handlingarna första lagutskottets utlåtanden:

nr 1, i anledning av verkställd granskning av justitieombudsmannens ämbetsförvaltning; och

nr 2, i anledning av verkställd granskning av militieombudsmannens ämbetsförvaltning.

Vid förnyad föredragning av första lagutskottets utlåtande nr 3, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändrad lydelse av 1 § lagen den 22 april 1949 (nr 164) med vissa bestämmelser om rättgången i tryckfrihetsmål, m. m., bifölls vad utskottet i detta utlåtande hemställt.

Ang. lagstiftningen rörande tysk egendom i Sverige.

Föredrogs ånyo första lagutskottets utlåtande nr 4, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående fortsatt giltighet av lagen den 29 juni 1945 (nr 520) om återställande av viss

Ang. lagstiftningen rörande tysk egendom i Sverige.

från ockuperat land härrörande egendom, m. m.

Genom en den 19 december 1952 dagtecknad, till lagutskott hänvisad proposition, nr 6, vilken behandlats av första lagutskottet, hade Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att antaga vid propositionen fogade förslag till

1) lag angående fortsatt giltighet av lagen den 29 juni 1945 (nr 520) om återställande av viss från ockuperat land härrörande egendom;

2) lag angående fortsatt giltighet av lagen den 29 juni 1945 (nr 522) om kontroll å viss utländsk egendom m. m.;

3) lag angående fortsatt giltighet av lagen den 14 december 1945 (nr 885) om administration av vissa bolag m. m.; och

4) lag angående fortsatt giltighet av lagen den 10 juli 1947 (nr 486) om dödande av vissa utanför Sverige befintliga handlingar.

Med förmälan, att utskottet icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts i ämnet framlagda förslag, hade utskottet i det nu föreliggande utlåtandet hemställt, att förevarande proposition, nr 6, måtte av riksdagen bifallas.

Reservation hade anmälts av herr *Lundgren*, som dock ej antytt sin mening.

Herr **LUNDGREN** (h): Herr talman! Vid olika tillfällen har vi här i riksdagen debatterat de problem som sammanhänger med de fyra lagar, vilka enligt den proposition som vi nu behandlar är avsedda att förlängas under ytterligare ett år.

Jag har till utskottsutlåtandet fogat en blank reservation. Anledningen till denna reservation är att jag anser, att ifrågasvarande lagstiftning är ägnad att inge mycket allvarliga principiella betänkligheter. Men jag förstår, herr talman, att det, såsom förhållandena nu ligger till, inte finns möjlighet att framställa något yrkande. Jag har därför, herr talman, icke heller för avsikt att göra detta, utan har endast vid detta tillfälle velat avge denna deklaration.

Efter härmed slutad överläggning bifölls vad utskottet i det nu ifrågasvarande utlåtandet hemställt.

Vid förnyad föredragning av andra lagutskottets utlåtande nr 1, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändrad lydelse av 10 § 1 mom. sinnessjuklagen den 19 september 1929 (nr 321), bifölls vad utskottet i detta utlåtande hemställt.

Vid ånyo skedd föredragning av tredje lagutskottets utlåtande nr 1, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändrad lydelse av 7 kap. 24 § vattenlagen, bifölls vad utskottet i detta utlåtande hemställt.

Vid förnyad, punktvis skedd föredragning av jordbruksutskottets utlåtande nr 2, med anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående utgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1952/53, såvitt propositionen avser jordbruksärenden, bifölls vad utskottet i detta utlåtande hemställt.

Anmälades och godkändes statsutskottets förslag till riksdagens skrivelser till Konungen:

nr 1, i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställningar rörande egentliga statsutgifter för budgetåret 1953/54 under första huvudtiteln, avseende anslagen till hov- och slottsstaterna; samt

nr 14, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående utgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1952/53, i vad propositionen avser eklestistikdepartementets verksamhetsområde.

Anmälades konstitutionsutskottets förslag till riksdagens skrivelser till Konungen:

nr 15, angående ändrad lydelse av § 9 riksdagsordningen;

nr 16, angående ändrad lydelse av § 7 mom. 2 riksdagsordningen;

Interpellation ang. de religiösa radioprogrammen.

nr 17, angående ändrad lydelse av § 53 regeringsformen samt § 36 mom. 1—2, § 44, § 55 mom. 2 samt §§ 59 och 63 riksdagsordningen;

nr 18, angående ändrad lydelse av § 70 mom. 1—2 riksdagsordningen;

nr 19, angående ändrad lydelse av dels §§ 4, 5 och 28 regeringsformen, dels ock 7 kap. 4 § tryckfrihetsförordningen;

nr 20, angående ändrad lydelse av 12 kap. 1 § tryckfrihetsförordningen;

nr 21, angående ändrad lydelse av § 53 riksdagsordningen;

nr 22, angående ändrad lydelse av § 13 och § 15 mom. 2—3 riksdagsordningen;

nr 23, angående ändrad lydelse av § 36 mom. 6 riksdagsordningen; och

nr 24, angående ändrad lydelse av § 55 mom. 1 riksdagsordningen.

Skrivelseförslagen godkändes under förutsättning beträffande vart och ett av dem, att ifrågakvarande grundlagsändringsförslag antoges även av andra kammaren.

Anmäldes bevillningsutskottets förslag till riksdagens skrivelser till Konungen:

nr 26, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om fortsatt tillämpning av förordningen den 11 maj 1951 (nr 230) med provisoriska bestämmelser om särskilda investeringsfonder för ersättande av förlorade inventarier och lagertillgångar; samt

nr 27, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om fortsatt giltighet av förordningen den 22 april 1949 angående rätt för Konungen att åsätta särskild tullavgift.

Skrivelseförslagen godkändes under förutsättning beträffande vart och ett av dem, att andra kammaren i avseende å motsvarande utskottsbetänkande fattade samma beslut som första kammaren.

Interpellation ang. de religiösa radioprogrammen.

Herr STEN (s) erhöll på begäran ordet och anförde: Radion har blivit en

stormakt i det nutida kulturlivet, vid sidan av pressen, litteraturen, filmen etc. Dess utveckling har varit mycket hastig. Att den är föremål för ständig diskussion, i tidningar och tidskrifter samt ute i folket, är därför helt naturligt. Som ett allmänt omdöme torde man kunna säga att den svenska radioverksamheten står på ett högt plan. Åtskilliga av såväl de anställda som de anlitate krafterna är geniala eller konstnärliga på sitt område, och de övriga torde i allmänhet fylla måttet som goda yrkesmän och lämpliga med hänsyn till radions speciella krav. Det har ju gällt att rekrytera för ett nytt område, för vilket någon särskild utbildning inte finnes. Liksom i fråga om pressen spelar väl därvid de olika anlagen en stor roll, jämte den på olika sätt förvärvade fackinsikten eller allmänbildningen.

Tar man hänsyn till de stora svårigheterna att tillgodose skilda intressen och smakriktningar, kan man även konstatera att den svenska radion i stort sett funnit sin form med avseende på sändningstidens fördelning. Endast mycket starka skäl kan, efter så lång tids erfarenhet, föranleda mindre jämkningar härutinnan. Men även om man bortser från ensidig och kortsynt kritik, finner man att meningsbrytningar emellanåt framträder på mera betydelsefulla områden. Sälunda har det ofta med styrka framhållits att arbetslivet, arbetsmarknaden och organisationsväsendet borde tillgodoses bättre. Att sådana önskemål gör sig särskilt gällande vid tidpunkter, då avtalsrörelserna dominerar flertalet befolkningsgruppers intresse, är ganska naturligt. I dessa önskemål kan man helt och fullt instämma. Den enda begränsningen, här liksom i fråga om kunskapsstoff på det politiska området, är den som tidningar och tidskrifter känner från sin egen fördelning av utrymmet, nämligen att ett mångsidigt innehåll i övrigt ökar uppmärksamhetsfrekvensen beträffande sådant som man vill införliva med den medborgerliga allmänbildningen.

Sedan någon tid tillbaka har de önskemål som det nu är fråga om kommit till

Interpellation ang. de religiösa radioprogrammen.

sin rätt i radions nyhetsförmedling, fördrag, diskussioner och reportage. På andra områden går diskussionen vidare. Det har visat sig att när man framhåver ett önskemål eller ett ämnesområde, ligger det nära till hands att rikta sig emot något annat. Icke så sällan blir då detta underhållningsprogrammen. Även om dessa, sedda var för sig eller tillsammans, naturligtvis kan ställas under diskussion, torde till sist andras önskemål och krav motivera utrymme för vad man själv inte gillar eller behöver. Musiken är ju mest generöst tillgodosedd. Även med vetskap om att en stor lyssnarkrets betraktar radion nästan uteslutande som ett musikinstrument — och om att den utan tvivel betyder mycket i fråga om musikfostran — kan man möjligen föreställa sig att det kunde räcka med litet mindre, om det är trångt om utrymmet.

Ibland kommer även de religiösa programinslagen med i reflektioner och jämförelser. Tänker man närmare på saken, så finner man emellertid — vilket bestyrkes i den Sävströmska radioutredningen för några år sedan — att morgonandakterna och gudstjänsterna tillhör de fasta punkterna i radioprogrammen. Näst efter dags- och idrottsnyheterna samt, för vissa befolkningskikt och vid vissa årstider väderleksrapporterna, torde inga programpunkter göra så väl rätt för sig, vad lyssnarfrekvensen beträffar, som dessa. Man kan heller inte säga att de disponerar för lång sändningstid. Ekonomi och politik, kultur och religion är lika naturliga föremål för mänskliga intressen. Att ett par timmar av en sju, åtta gånger så lång sändningstid en söndag ägnas åt dessa program kan icke sägas vara för mycket. På vardagarna rör det sig ju om 20 minuter. De religiösa programmen på söndags- och torsdageftermiddagarna har varit föremål för vissa ändringar, som förefaller onödiga på ett område där traditionen bör betyda mycket. Rykten och experiment förebådar en »radiomässig» rationalisering och inskränkning även i fråga om högmässotiden, vilket väckt en stark oro. Med utgångspunkt ifrån

den åberopade utredningens uttalande, att få torde på allvar ifrågasätta dessa programs plats i radioverksamheten, borde man på alla håll inom den miljonhövdade lyssnarkretsen kunna enas med radioledningen därom att hundratusentals gamla, sjuka, avlägset boende och andra »radiokyrkan» tillhörande lyssnare får en obestridd och tryggad företrädesrätt till dessa sändningstider. Och att man, i varje fall i fråga om högmässan, låter dessa lyssnares önskemål om att få vara med om en vanlig gudstjänst väga tyngre än den tekniska radiomässighetens krav.

Någon motsättning emellan önskemålen exempelvis beträffande en bredare bas och större aktualitet i fråga om ekonomiska och fackliga program å ena sidan och de religiösa intressenas trygghet å den andra kan inte föreligga. Den fördelning av människornas intressen, som interpellanten utgått ifrån, innebär ju inte att den ene är uteslutande intresserad för det ena och den andre för det andra. Även hos dem som lägger tyngdpunkten på ekonomi eller politik utesluter detta inte kulturella eller religiösa intressen. Tvärtom är alla dessa intressen normalt förenade hos samma människor, även om fördelningen är olika. Detta betyder, i fråga om radioprogrammen, att hundratusentals medlemmar av fackföreningsrörelsen eller av andra ekonomiska sammanslutningar, liksom av deras anhöriga, lyssnar på de religiösa programmen. En stor del av dessa är säkert glada åt att arbetsmarknadsfrågor och annat, som ligger även deras intressen nära, kommit bättre till sin rätt. Och de som endast lyssnar på religiösa program har säkerligen ingenting emot detta.

Radioverksamheten har i vårt land sin självstyrelse i enlighet med överenskomelser, och någon ändring därutinnan torde inte vara önskvärd. Riksdagens intresse för radioprogrammen har endast sporadiskt kommit till uttryck. Att man i stort sett är nöjd med dem framgår på sitt sätt av att propositionen om höjda priser på licenserna inte frammanade någon debatt om dem. De programpunk-

Interpellation ang. de religiösa radioprogrammen.

ter som i det föregående närmast behandlats har emellertid sedan dess aktualiserats. Detta förklarar att en interpellation är motiverad. Statsrådet och chefen för kommunikationsdepartementet är därvid att betrakta som kontaktman med radioledningen. Han har även kännedom om de redogörelser som radionämnden enligt överenskommelsen skall avlämna varje år.

Under hänvisning till det anförda anhålles om kammarens tillstånd att till statsrådet och chefen för kommunikationsdepartementet få framställa följande interpellation:

Kan herr statsrådet göra — eller förmedla — något uttalande i syfte att »de stilla i landet» erhåller lugnande försäkringar om att de religiösa programmen i radio lämnas oantastade, vad sändningstid och karaktär angår?

På gjord proposition medgav kammaren, att ifrågavarande spörsmål finge framställas.

Anmäldes och bordlades en av herr *Wahlund* under sammanträdet till herr talmannen avlämnad, av honom m. fl. undertecknad motion, nr 359, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående ändring i lagen den 26 juli 1947 (nr 530) om särskilda barnbidrag till änkors och invaliders m. fl. barn.

Ledighet från riksdagsgöromålen beviljades herr *Andersson, Elon*, för tiden den 13—den 21 innevarande månad för deltagande i Nordiska rådets möte i Köpenhamn.

Justerades protokollsutdrag för denna dag, varefter kammarens sammanträde avslutades kl. 2.42 eftermiddagen.

In fidem

G. H. Berggren.